

Munkácsy

MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM

BÉKÉSCSABA

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő – Nemzeti Kulturális Alap terhére biztosított,
vissza nem térítendő támogatás felhasználásáról

A pályázat célja: Az „Ami monumentális: akaratot fejez ki...” – Pátkai Ervin szobrászművész kiállítása című rendezvény megvalósítására és a kísérő kiadvány megjelentetésére

A megvalósítás teljesítési időtartama: 2017. június 8 – 2017. augusztus 20.

A támogatás összege: 900.000 Ft

Pályázati azonosító: 204106/02207

Szakmai felelős: Gyarmati Gabriella

A Pátkai Ervin-kiállítás idején a múzeum előtere vetítőteremként szolgált, amelyhez táblókkal teremtettük meg a kiállítással egyező arculatot

A támogatott tevékenység megvalósításának szakmai vonatkozásai,
tapasztalatai és a megvalósítás eredményessége

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum 2017. június 8. és augusztus 20. között tervezte közönsége elé tárni a város legjelentősebb szobrászművésze bemutatóját, az „*Ami monumentális: akaratot fejez ki...*” – Pátkai Ervin szobrászművész kiállítása című hiánypótló rendezvényét az intézmény Múzsák Termében. A tárlat sikere miatt azonban a zárás időpontját módosítottuk. A tanév megkezdéséhez igazodva, a békéscsabai általános- és középiskolás korosztály érdeklődésére méltán számítva a kiállítást meghosszabbítottuk szeptember 24-ig.

Enteriőrkép Pátkai Ervin kiállításában. A főfalon az Assy fennsíkján felépített óriásplasztika két, ellentétes hangulatú fotója

A kiállítás francia- és magyarországi köz- illetve magángyűjtemények anyagából készült válogatásból rendeztük. Vállalkozásunk első számú támogatója a Juliana és Kataline Patkai tulajdonát képező hagyatékot gondozó Christiane Garaud-Pátkai művészettörténész, az alkotó özvegye volt. A művész Londonban élő bátyja és unokahúga, a Párizsban lakó Júlia Pátkai-Racine műtárgykölcsonzéssel és a szervezésben való részvétellel is támogatta vállalkozásunkat. Hazai közgyűjtemények közül a Szépművészeti Múzeum – Magyar

Nemzeti Galéria, a BTM Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár, a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum és a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményéből kölcsönözhattünk. Szöllősi-Nagy András, Nemes Judit és a tragikus sorsú művész gyermekkori barátja, Szeberényi Andor is műtárgykölcsönzéssel segítette múzeumunkat.

Enteriőrkép a kiállításban szereplő szétszedhető bronz plasztikákkal

A Munkácsy Mihály Múzeum Pátkai Ervin-kiállításának látogatóit a neoklasszicista homlokzat oszlopai között elhelyezett három nagyméretű molinó fogadta. A 260x260 cm-es középsőn a tárlat címfeliratát és időtartamát, míg a két szélsőn (450x260 cm) a művész egy-egy monumentális köztéri munkájának fotóját szerepeltettük a kiállítás arculatát követő grafikai keretbe ágyazva. A szélső molinókra festett hungarocell applikációt ragasztattunk a térbeli hatás fokozására.

Az épületbe lépve jutunk a nagy előtérbe, amelynek szemben lévő falán a művész 200x200 cm-es, a korábbiakban nem publikált **portréfotójának** felhasználásával készült tablót, valamint az azonos méretű címfeliratot helyeztük el. Ebben a helyiségben a kiállítás teljes időtartamában folyamatosan vetítettük Kecskeméti Kálmán nagy erejű Pátkai Ervin emlékfilmjét, amelynek megtekintéséhez a látogatók számára, az ötven perces játékidő miatt, ülőhelyet biztosítottunk.

A kiállításnak helyet adó Múzsák Termébe lépve a bejárattól balra, **magyar és francia nyelvű**, 150x100 cm-es **főszöveg** tabló fogadta a látogatót. Ezt követően, tematikus egységekre osztva mutattuk be a kiállítás grafikai és szobor anyagát.

Az 1961-es *Kozmosz* című nagyszerű, azóta szétbontott mű fényképe a Pátkai élettörténetét elbeszélő fotófrízzel

A tíz méter szélességű főfalat a posztamensekhez is használt szürke színnel festettük. Itt helyeztük el a **tárlat fókuszpontjaként** a művész Assy fennsíkján felállított köztéri munkájának két 300x300 cm méretű fotóját. Hogy miért láttunk a kettős bemutatást szükségesnek? Érdeemesnek tűnik elgondolkodnunk azon, hogy Pátkai Ervin nagyméretű köztéri szobrai miképpen lelik meg / meglelik-e helyüket a természeti vagy az épített környezetben? Kiállításunkban e kérdésfelvetés illusztrálására került egymás mellé a francia Alpokban fekvő Assy-ban készült szobormű két fotója. A drámai hangvételű fekete-fehér kép ellenfényben mutatja a plasztikát, amely baljós árnyként magasodik a háborítatlan táj fölé. A másik fénykép színes. Ugyanazt a szobrot látjuk ugyanazon hegyvonulat előtt. A fenyegető érzést a felkelő Nap rózsaszínes-sárgás fénye azonban már elűzte. A mű, bár hatalmas méretű, komponálásmódjából és szerkezetéből adódóan is jelentőségteljes, képes a környezet tényezőinek változására nagyfokú érzékenységgel reagálni. A művész szándékának

megfelelően soha nem fog beolvadni a tárlátványba. Felkiáltójelként ékelődik be a környezet képébe, azonban egy emberi arc érzékenységevel képes a legcsekélyebb változásra is reagálni.

A kiállítás nyújtotta látványt nagy mennyiségű műtárgy- és portréfotóval szándékoztunk kiegészíteni. A 300x300 és 300x200 cm méretű **óriástabló**khoz egy, a kiállítóterem két oldalfalán, harmincnégy méter hosszúságban végig futó, egy méter magas **fotofríz**t társítottunk, amely Pátkai életét mutatta be egymást követő fényképek sorának segítségével.

A tárlat kísérőkiadványaként egy harminckét oldalas **kiállításvezető** megjelentetésére vállalkoztunk, amelyet, ahogyan a tárlat teljes szöveganyagát két nyelven, magyar és francia szöveggel adtunk ki. A kiállításvezető bevezető tanulmányát a kiállítás kurátoraként magam írtam.

Enteriőrkép a kiállításban a Párizsból érkezett, múzeumunk által passzpartúztatott grafikákkal

A kiállításához **egységes grafikai arculat** társult, amely magában foglalta a meghívót, a három nagyméretű kültéri molinót, az előtér tablóját, a főszövegeket, a kiállítóteremben lévő óriástablókat és a kiállításvezetőt is. A kísérőkiadványt a Felhasználói szerződésben foglaltak szerint nem értékesítettük, tiszteletpéldányként osztottuk szét, valamint, reprezentációs célra használtuk fel. A kiállításon szereplő műtárgyak tulajdonosainak tíz-tíz példányt juttattunk el

a kiadványból. A grafikai munkák feladatával intézményünk Nyisztor János képzőművészt bízta meg.

A kiállítás meghívója (A/5 méretű, 2 lap, 4 oldal)

A kiállítás érthetőbbé és befogadhatóbbá tétele érdekében egy harminc perc időtartamú előadással szolgáltunk, mintegy **formabontó tárlatvezetésként** közönségünk számára. Ennek során két forgófejes színházi lámpát és egy nagy teljesítményű vetítőt segítségül hívva mutattuk be a Pátkai életművet. A műalkotás befogadásának megkönnyítése céljával, precíz forgatókönyv alapján készült előadás a kiállítás műtárgyait az alkotó művészi pályafutásának történetébe ágyazta, így az érdeklődők nem csupán egy tárgyegyüttes alapján tájékozódhattak.

A tárlat kísérőrendezvénye: Az újragondolt Pátkai

Az *Újragondolt Pátkai* című versenykiállítás a múzeum Honfoglalók Termében

Múzeumunk szerette volna a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium valamint a Békéscsabai Szakképzési Centrum Szent-Györgyi Albert Szakgimnáziuma és Kollégiuma diákjait bevonni az évfordulóra való **méltó megemlékezés**be. Egy tárlatot rendeztünk a Pátkai-kiállítással azonos időben a múzeum Honfoglalók Termében, amelyre Pátkai Ervin életműve által ihletett **tanulói munkákat** vártunk. Intézményünk háromtagú zsűrit hívott össze, amely a beérkezett tárgyak közül kiválogatta a kiállítás anyagát, és döntött a rendelkezésünkre álló hat díj odaítélése felől. Lóránt János Demeter Munkácsy-díjas érdemes művész és Lous Stuijzand holland képzőművész, egyetemi tanár munkáját a zsűriben a tárlat kurátoraként magam segítettem.

Az *„Ami monumentális: akaratot fejez ki...”* – Pátkai Ervin szobrászművész kiállítása című rendezvényünk élénk érdeklődést váltott ki a sajtóból, és számos médium híradással szolgált a Munkácsy Mihály Múzeum kiállításáról.

Az „Ami monumentális: akaratot fejez ki...” – Pátkai Ervin szobrászművész kiállítása
című rendezvényhez kapcsolódó múzeumpedagógiai program

A Munkácsy Mihály Múzeum múzeumpedagógiai programtervében nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a múzeum a kötetlen oktatás színterévé váljon. A kiállítóterben tartott, tanóra

jellegű és igényű tárlatvezetés nem csak kötetlenebb, újszerűbb, de a kultúra közvetítésnek olyan formáját jelenti, amely során a tanulók nem formális úton, hanem élményszerű tanulási folyamatban vesznek részt. A kiállítás által biztosított ismeretszerzés formája: kortárs műalkotások segítségével folytatott tanulás.

A kiállítás időtartama alatt 327 fő jelentkezett be múzeumpedagógiai foglalkozásra. A békéscsabai iskolákból 1467 fő érkezett tárlatvezetésre, amelyeket a kiállítás meghosszabbításának egy hónapjában szerveztünk.

Ezúton szeretném megköszönni az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő – Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatását, amely segítségével a Munkácsy Mihály Múzeum előtt megnyílt a lehetőség, hogy az európai rangú Pátkai Ervin szobrászművészt európai módon mutassa be közönségének.

A pályázat szakmai beszámolója elérhető a Munkácsy Mihály Múzeum honlapján (www.munkacsy.hu) az aktuális pályázatok menüpontban.

Békéscsaba, 2017. október 10.

Gyarmati Gabriella
művészettörténész,
a kiállítás kurátora és látványtervezője